És l'independentisme un populisme?

Ja sabem que la paraula 'populisme' s'està utilitzant molt últimament. De forma ambigua, circula per tot el món. En aquestes notes, en faré un ús limitat: jo entenc per populisme només aquells moviments polítics, de dretes o d'esquerres, que comporten una militància d'alta fidelitat. De gent que no critiquen els que els manen. Votants que es mantenen a les enquestes d'opinió encara que la corrupció estigui contaminant els seus líders. Ens recorden actituds d'algunes formes de religió.

O sigui que parlem de populisme quan trobem una manca notable de sentit crític en un moviment polític. Podem trobar-ne exemples ben evidents a les eleccions dels EUA de Trump, al Brexit britànic o als moviments francesos i polonesos. Molta gent, amb bones raons, vota indignada però, tal com es va veient, acaba votant contra els seus interessos. Entre la base i l'elit dirigent hi ha molta distància. Per contra, crec que altres atributs suposadament populistes, com l'edat dels dirigents, les post-veritats o la seva estètica informal, tenen poca rellevància. Són distraccions, teatre que fan per als seus seguidors fidels. És un joc d'emocions.

Ara bé, cal que deixem ben clara una cosa: no disposem avui dia de treballs de recerca sociològica sobre els moviments populistes a Catalunya. Treballs de recerca que si podem trobar a la UOC de Manuel Castells sobre els 'indignats del 15M'. Treballs que ens expliquen molt bé què va passar a les places de tot Espanya, sobre la seva presència a les xarxes socials, sobre la seva dinàmica inicial carregada d'emocions públiques, sobre l'apropiació posterior del moviment per part de líders universitaris entrenats a l'Amèrica Llatina

És a dir, sobre els nostres populismes, les nostres universitats ens estan deixant en blanc. Ens toca només endevinar i treballar per intuïció. Algun dia sabrem d'on ve aquesta manca de curiositat de la recerca catalana. Quan tot això serà història, això que no és més que la ressaca de la crisi mundial del 2008, no sabrem què ens ha passat ni per què. Sobretot a Catalunya.

Perquè aquí sembla que el fenomen té més complexitat. Per una banda, aquest moviment popular dels últims cinc anys gestionat pels professionals de la comunicació de l'ANC no és pas el mateix que el nacionalisme hegemònic de les tres últimes dècades (una hegemonia que va comptar amb el suport de diversos governs de Madrid). Aquest nacionalisme és un partit polític, a diferència del moviment populista de l'ANC.

Els seus públics, nacionalistes de partit i populistes independentistes, són diferents, les seves activitats també ho són. Quan tenen el vent favorable, ens apareixen com la mateixa cosa. Ara que sembla que perden gas, també se'ns presenten diferents. Les contradiccions internes surten a la llum del dia.

Tal com hem dit, el sector populista, el més recent i més acrític, podria tenir la vida llarga, per uns anys. Ja hem dit que no es desanimen ni per fracassos, ni per les incoherències ni per les corrupcions. El sector nacionalista tradicional, en canvi, manifesta fatiga davant dels fets. Ells tenen sentit crític, veuen i escolten, tenen opinions pròpies i experiència política. Alguns se'n van a partits moderats, de centre o de dreta. Altres es van quedant a casa. En quedaran pocs. Van jugar amb foc i sembla que s'han cremat. La festa s'està acabant.

Algun dia, com deia en Josep Pla, podrem dir: 'I, tot això, qui ho paga?'.

SANTI GUILLEN és membre del PSC

Noticia disponible a https://www.cugat.cat/diari/opinio/128289.html

Copyright 2024 Cugat.cat